

Dialog med Abraham

Artikel af Lama Tendar Olaf Høyer om nogle af artiklerne

Dialog artiklerne med nummer 1 - 4 er tidligere trykt i Dialogcenterets blad, *Den Ny Dialog* sidst i halvfemserne. Det nu ophørte 'Dialogcenteret', som beskæftigede sig med ny-religiøsitet, sekterisme og guru-bevægelser, var en kristen missionsforening, så artiklerne forklarer Dharma'en med et særligt kristent perspektiv, bortset fra siden om meditation, som er revideret i 2001 til kursusbrug. Mens disse artikler belyser Kristendom med Buddha's Dharma for at oplyse de kristne, forklarer teksten jo også centrale begreber i Dharma'en. Så selv om du ikke er kristen, vil du måske alligevel finde noget interessant i disse skrivelser.

Der har i årenes løb foregået en udmærket dialog i dette regi, som jeg har deltaget i. Artikel nr. 5 er indtil videre kun publiceret her på Tilogaards netsted. Der er flere kristne dialog-organisationer, f. eks. IKON og Areopagos, som jeg også har haft offentlige møder med. Den sidste artikel, *Sikke en vej til Bodhi* er skrevet til IKONs blad.

Dialog med interesserede kristne mennesker har altid været godt for mig. Dels kaster Dharma'en et nyt lys på de kristne Evangelier (*Det Ny Testamente*), hvilket er til gavn for de kristne, dels har en moderne dansk buddhist godt af at møde engagerede kristne, fordi mødet belyser evnen til indlevelse i andre og det fælles menneskelige, og udvekslingen af anskuelser og holdninger giver perspektiv. De kristne har ikke *Læren om Sindets Natur* eller en lignende psykologisk anskuelse på virkeligheden og kender ikke til *Nirvana* og *samsara's* natur. De fatter heller ikke *karma*. De har også et problematisk forhold til Kristendommens egen lære om *Helligånden* og *djævelen* samt en uklar dialektik om sin egen Guds *Treenighed*.

Disse mangler udøver en vis opbremsning på dialogen. De kristne kommer nemt i forlegenhed, når de møder kerne-buddhistiske anskuelser for første gang. Den buddhistiske kernelære er svær at forstå for alle vesterlændinge, arabere, afrikanere og eskimoer. Asiaterne har i reglen nemmere ved det, fordi Dharma'en er en del af deres kultur, men de ved almindeligvis meget lidt om den. Dialogen med de kristne begynder derfor ofte med et fællesemne som *Bodhicitta* eller den kristne *Nadver*, som smager af *Tantra*.

Mange kristne synes, at kristen medlidenhed er noget andet end den buddhistiske medfølelse (*sanskrit: karuna*), fordi de ikke har læren om tomhedsnaturen, *sanskrit: sunyata*. De kristne synes at identificere sig med dem, som de har medlidenhed med. Den, som forstår tomhedsnaturen, manifesterer blot *Bodhicitta*, hvilket straks hjælper både den, som manifesterer *Bodhicitta* og dem, som har brug for hjælp (*de 2 slags gavn*). Det er også interessant at tale sammen om *bøn, værn om dyr og medmenneskelig godhed*. De gode hjerter bekræfter hinanden, skønt dialogen føres både konfrontativ på modsætninger og indfølelse på svagheder. Naturligvis er det hårdt for de kristne, at høre om sin religiøse tro, at den er en illusion, en *misforståelse af virkeligheden*. Buddhisternes undskyldning er, at vi mener, at alle religioner er udtryk for misforståelse og fordom. Det har ikke noget med Gud eller Buddha at gøre, men handler om mennesker, deres livsførelse og deres psykologi. Det er mennesker, som laver religion, også når den er inspireret af noget, som de kalder 'Gud' og 'Buddha'. Derfor er Buddha's Dharma både en konstruktion og en dekonstruktion. Konstruktionen er Dharma, og dekonstruktionen er *Bodhicitta*.

Det er meget svært for alle Abrahams 3 religioner, Jødedom, Kristendom og Islam, at opfatte det guddommelige, som noget der peger hinsides sin guddommelighed og på Buddha-naturen. Det er kun *Sufi* muselmænd, som godt forstår, at grænsen mellem det guddommelige og mennesket er illusorisk og indbildt. Nogle kristne har formået at forene Zen med deres liv og tro. Dialogens udvikling er faktisk meget interessant, skønt alle traditioner jo gerne vil bevare deres egenart alligevel. Og hvorfor skulle de egentlig ikke også det?

Fremtiden har forhåbentlig mange slags Dharma (**religion**) med rod i Oldtiden, til forskellige slags mennesker med forskellig *karma* og varierende nedarvede synsvinkler. Den højeste vej er den, som hjælper dig bedst. I den forbindelse er spørgsmålet måske, hvor du vil hen? Kun Buddha's Lære viser vejen til *Nirvana*. De andre veje fører andre steder hen. Det er bestemt også værd at bemærke. Forening med Gud er ikke Nirvana. Hvad det så er, må de andre religioner svare på.

Der findes ikke en eneste **rigtig** religion, for rigtigheden afhænger af det **enkelte menneske**, men der er rigtigt og forkert i livet, og det kan bedømmes ved holdningernes og handlingernes godhed og *skade*, deres karma kvalitet. Den højeste etik bedømmes ikke på sin årsag, men på sin virkning.

Den ægte religiøsitet afhænger af rigtig forståelse, skønt nogle vil mene, at det er et tros-spørgsmål. Det tror jeg ikke selv. På flere måder afhænger religion af *erfaring*, også når folk siger, at de har en sikker tro. Der vil næsten altid være en erfaring, som ligger til grund for deres tro. Troen vil i reglen være den eneste forklaring, som disse mennesker kan give for deres erfaring, eller også er deres tro en vejledning til deres erfaring. En sådan erfaring kan være ægte nok, selvom forklaringen kan synes noget søgt. Den religiøse erfaring er derfor ofte mere interessant end troen, ligesom en helgen er mere fascinerende end sine tilhængere. Den religiøse erfaring kan næsten altid *fortolkes* på flere måder. Fortolkningen kan faktisk fordunkle selve erfaringen.

Desværre kan religion bruges til at få magt over andre mennesker ved at misbruge deres naivitet og godmodighed til gavn og ophøjelse for individuelle 'religiøse' ledere med ambitioner om dominans eller for alle mulige veletablerede institutioner, som søger at konsolidere sig og fastholde sit greb om diverse befolknings grupper, som traditionelt støtter dem, men *interessant nok handler alle verdensreligionerne om noget helt andet*.

Måske handler religion dybest set om kærlighed, skønt mange såkaldt religiøse mennesker synes motiveret til af at søge beskyttelse mod død, sygdom og ulykker på grund af frygt, mens kærlighed har det svært hos dem. *Angst* kan ikke blot skabe religioner, som defineres ved at ville give beskyttelse, men almindeligvis vil angst forhindre ægte åndelighed, fordi der ikke er plads til kærlighed og medfølelse, når man er fanget i frygt for at blive tilintetgjort. Derfor er Guds frygt i reglen tvetydig, især når Gud antages at være præget af kærlighed og medfølelse. Imidlertid er Guds frygt almindelig blandt Abrahams religioner, og det antages ofte at Gud faktisk straffer folk, når de bryder guddommelig lov.

Religion er ikke grundlaget for moral og etik, som i øvrigt kun giver mening i samfund og miljø spørgsmål. Religion kan kun forklare **fordelen** ved god moral og høj etik, nemlig den gode karma, som opdyrkes, samles og lagres i sindet, når hjertets holdning er selvoverskridende, besindig og upåklagelig. Så, pas på med fordomme. Overskrid dem og find dit eget sinds naturlige åbenhed. Det er vejen til indlevelse og forståelse. Der er noget godt i alle religioner. Og der er gode mennesker overalt.